

Dato 16. October.

341

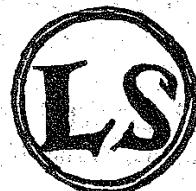
Sejord någon missgärning begåttes till böter / då mäste och behålle freds
femmannen / efter Lag / den vanlige jordegande delen af all sakören /
i siko mäntto mälsägande rätten / när han i laga tid mälet angjort
läter ; Och skal en Adelsman hafta mäckt sina Bondar och enskyls
te betente vid sina förbrytelser / uppsödigheter och försummelser /
tillsörligen at aga och napsa.

32.

WI någon Swenskt Adelsman sättia sitt bo
Utrikes under något Herrslap / som står med detta Riket mid
deß afflyttande i frid och wänslap / så wele Wi väl / endr derom
hos Os en underdåig anförling giöres / och så wida det ei länder
Riket til otienst / sådant med Räds Räde till ta / samt befeja deß
efterkommande / hwilke utrikes födas / eller åro honom uti deras o-
myndiga åhr härfrañ fölgacktige / ifräm den Eds plikt / hvarmed de
Os och Riket marit forbundne ; Doch mista alle deße sitt Säte och
Stämna på Riddarhuset / och betala hvar tijonde penning af all
lös egendom / som de samedest utur Riket dräga ; Men med dem
som til sina mogna åhr komme åro / och utur Riket flyttia / samt um-
derså sig med råd och dåd biträda Rikssens fiender emot Sveriges
Rike / förhållas efter lagen.

Til yttermera wiho / haftwe Wi detta med egen
Hand underskrifvit och bekräftat / samt Värt
Kongl. Insegel lätit witterligen hängta här nedanföre/
Som skiedde i Stockholm den Sextonde Octobris Åhr
efter Christi Vörd Et Tusend Sjuhundrade
Tingu Tre.

FRIEDRICH.

PRIVILEGIA

af

Then

Stormechtigste och Allernådigste

S: G: E: W: D: B:

FRIEDRICH

Sveriges / Röthes och Wändes
Konung. 2c. 2c. 2c.

Åhr 1723. uppå Riksdagen i Stockholm
öfversedde och stadsfästade /

för

Nissoparna och samliga Kre-
sterskapet i Sverige och deß
underliggande Landskaper.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

STOCKHOLM/ uti Kongl Voltryckeriet upplagt/

Hos JOHAN HENRICH WERNER ;
Directeur öfwer alla Tryckerien i Riket / Åhr 1723.

Priset för Exemplaret / är 8. öre Silfamt.

FRIEDRICH

med Guds Nåde/ Sveriges/

Göthes och Vändes Konung r. r.

Söre witterligit / at churuval wid

näst öfverståndna twenne Riksdagar / så af Hen-
nes Kongl. Maj:t Wår Högtäckliga Gemål / som
sedermehra af Os wid Wårt Regementes anträde/
Preste-Ständet blifvit i Nåder försäkradt om the
them tilkommande Privilegier, fri- och rättigheter/
så hafwer dock theras öfverseende och solenne con-
firmerande, genom hvarjehanda emellankomma
hinder ei funnat härtils bringas i werkställighet:
Förthenstull / såsom Vi Os i synnerhet til sinnes
före / huruledes GUD Allsmächtig hafwer bewijst
Os och fraraledne Glorwördigste Konungar en stor
och hög välgärning therutinnan erkannerlig / at en
rätt och salig-görande Tro och Guds kunskap är
worden här i Riket / genom Guds ord's trogna och
rätsimliga Predikanter och Lärare/ såsom Sämmi-
ge-bod i Christi stad/ planterad; Och Vi för Os
finne/ het Glorwördigst i äminnelse Konung CARL
then Ellofste/ i betrachtande af samma Nåd / är
beweckt worden/ at låta åhr 1675. stadsfesta och för-
hättra för alla Biskopar och hela Preste-Ständet
här i Riket the Privilegier, förmönheter och rättig-
heter / hvarmed forna Swea Konungar / och i syns-
nerhet Drottning CHRISTINA åhr 1647. och 1650.
och Konung CARL then Ejonde åhr 1655. het an-

A. 2

deliga

deliga Ständet försett / till at oqwalt bruka och
nyttia/ dock under förbehåll af vidare öfverseende:
Så på thet döwen under Vår Regering (then Gud
lycklig gđre) bemelte thet andeliga Ständet må icke
mindre än the öfriga Ständen i Riket uti siflevä
werket fornimmia Vår shanerliga ynnest och benä-
genhet / thermed Wi them samt- och sonnerligen be-
vägne åre och vara wele; hafwe Wi Gudi til
åbro / Hans heliga Ord och Prediko-Embetet til
wordning / styrko och trygghet / welat Nådigt
stadfästa / unna och efterläta / efter som Wi / och
i krafft of detta Vårt öpna Bref stadfäste / unne
och efterläta alla Biskopar i Riket / Superintenden-
ter, Theologiae Doctoribus och Professoribus vid
Academierne, samt hela Presterkapet i Städer
och å Landet / så och allom them/ som vid Våra
Gymnasier och Scholar någon tienst bekläda uti
hela Vårt Konungarike och underliggande Landa-
skaper/ sådana wilkor / Privilegier, fri- och rättig-
heter, som efterstrefne Articlar innehålla.

Til thet Första. Skal igenom Guds Nåd then
räta och rena Evangeliska Religionen / grundad uti Guds
heliga Ord / thet gamla och nya Testamentets Prophetiska och
Apostoliska Skrifter / försattad uti the try Hufwad-Symbo-
lis, Apostolico, Niceno och Athanasiano, samt den oför-
andrada Augsburgiska Bekännelsen / wedertagen uti Upsala
Mötet åhr 1593. och 1693/ och förklarad uti hela så kallade
Libro Concordiae, steds blifwa af Os med sina Christeliga
Ceremonier wid macht hållen / och ingen katterst Låra/
ehwad namn hon heldst hafwo kan / i någon måtto innom
Nissens gränzor/ antingen med offenteligt predikande eller löns-
lige

liga sammankomster blifwa tiden / utan sådant alt alswärld-
gen vara förbudit. Eher til med skal och ingen/ som icke är
af Vår Religion och rena Confession, eller den viderfaga
wil / blifva brukad här inrikes i någori Nissens Embete / an-
ten i Råd / på Slott och Häftningar / eller i Lands- och Hoff-
Regering; mycket mindre att thet Andeliga Ständet til Bis-
kopar / Superintender, Professores, Hoff-Predikan-
ter / Lectores, Kyrkiohedar / Scholæ-Vetiente / Krigs-
Prester eller Capelloner / satte warda; dock/ ther någre uts-
ländske private Personer woro / som ned annan Religion
funnos / hwilka för köpenlap / handel / handtwerk / och annan
naring sig här nedfattia eller wistas / them må intet vägras/
at lagligen och på lofligt sätt söka sitt bröd / handel och hand-
tering här i Riket / eller at för sig siefliwa i sina hus göra / hwad
theras gudstjenst fördrar / så länge the in privato stilla och us-
tan förargelse sig förhålla och theras ställiga förehavande för-
retta. Men ingalunda måge the med ord eller gerningar
Vår Religion och Gudstjenst förtala eller försmeda / sasom
ei heller några samqwäm hemligen eller uppenbarligen them
efterlätes at hålla / eller någon Lärare in i Landet eller theras
hus at draga / under hwarhanda prætext, Religions-Öf-
ning / theras barns upftuchtelse eller i annat upfat / wid thet
straff / som Förordningarna innehålla : utan stola theras
barn / så framt the wilja niuta burslap / i fölse af thetta Rik-
ets Stadgar och Förordningar / upfostras uti förr omtalda
Vår rena Evangeliska Lärö och wid then samma stadigt för-
blifwa. Såsom Wi och wele i alt öfrigit / likmäktigt the tid
efter annan utgångne Religions-Stadgar och Förordningars
lata försara / och them alswärsamlingen handhafwa.

Til thet Andra. Och på thet Guds Församling
och Regementet må desto bättre försorgde och med dugelige
Män uppehållne blifwa; ty skola the Ecclesia och Reipubli-
ca seminaria, nämligen Academier, Gymnasier och Scho-
lar,

344

lar, som för detta instiftade åro / eller ock af Öfz framdeles uppratas kunna / med sine nödorftiga Personer blifwa wid macht hådna / och thess uti theras wilor och lägenheter af Öfz beforderade / så wida Rikssens Stat och tillstånd thet kan tåla och medgivwa. Ulliggandes och Consistorierne , efter Kyrko-
Lagens och Schole-Ordningens innehåll / sådana Betiente / til bättre Lägenheter / efter lärdom / förtiendt och flickelighet / tidigt at förelå och förhjälpa / likmägtig ettersölliande 16. §.

Til thet Tredie. Lofwe och tillsäje Wi härmes / at alle de Personer / som i ofvanbemålte Prediko-Embete och Lär-Stdnd lefwo / hvor ech en eftre sin grad , heder och wärde / skola oförandrat och oföryckt niuta och behålla sina wälfängna friheter / donationer och förlänningar / samt andra wilor / lägenheter och ordinarie underhåll / at hwad namn the wara mäge / som theras Embeten tilhöra. Jems wäl och the wederlag / hvilka the åtniuta / under samma titul och förbehåll / som the them innehafwa / aldeles efter brefwens innehåll.

Til thet Fierde. Wi efterlåte och Nådigst / at alle Wäre Bislopar / Superintendenter, Theologis Do-
ctores, Professores, Präpositi, Pastores i Städerna och på Landet / Lectores i Gymnasierne, Rectores och Con-
rectores i Scholarne, och alle Prester i gemen / mäge ofö-
randrat niuta och behålla efter gammal hafd / sina Bislops-
Stifti / Præbende-Sochnar och Hemman / Prestegårder i
Städerna och på Landet / Indelnings-stomnar wid theras Annexer, Domter / Capellans-Hemman och Hostelle / Klockare-
bord / Ut- fördar / Angetegar / Corp / Bergsbruk och Qwarn-
stallen / med alla theras tilhöriga egor och lägenheter / chwad namn the ock hafwa kunna / som anten urminnes hafd är på /
eller af andra lagliga skäl kunna bewisas thertil lyda. Hwiske
Prestegårdars bemålte egor och tillegor Presterkapet skola til
sitt

sitt underhåll skäl och lagligen / utan andras förfang / bruka och hafva / eller hafva låta til watn och land. Wi vele och hafva i Nåder til Presterkapet confirmerad all hærtils åt-
niuten Eijonde / samt theras Pastoraler och Reitigheter / så at the skola af wederbörande richtigt utgjoras. Wid Präste-
gårdens byggnaden hafwa th: at åtniuta / hwad Wär Nådiga
Resolution uppå samteligen Ullmogens Besvär uti thes 41. §.
wid Riksdagen åhr 1720. Presterkapet tillegger / eller och
hwad uti somliga orter Ullmogen genom Conventioner sig ås-
tagit / så wida the skäligen therofwer sig icke besvär ; wid
hvilkun händelse thet bör af wederbörande Landshöfdinge och
Bislop Skärlådas / och antingen til förenig bringas / eller
ther thet ei kan ske / wid nästa Riksdag til Wär och Rikssens
Standers utslag hemställas. Wi stadsfaste ock / hwad Pre-
sterkapet hærtils åtniutit uti Kyrko-Herbergen af Konungs-
Eijonden / som til Bislopars / Superintendenter, Profes-
sors wid Academier, Lectores wid Gymnasier, Recto-
res och Con-Rectores i Scholar, Kyrkoherdars och Predi-
kanters i Städerna och på Landsbygden / samt andre Kyrko-och
Schole-Betienters / Hoff-Predikanters / Domkyrkors / Kyre-
kors och Hospitalers underhåll och lön förordnat är ; hwilket
skäl altid blifwa them / utan någon affortning i en och annan
måtto / förbehållit / så at inge rägar skola af theras tilslagna
lönn afdragas och förminalas / såsom ei heller af Kyrkiornas
Win- och Byggnings-sab / Domkyrko- Probst- och Bibel-
tryck-Euman / samt Barnhusets 40:de del / som först böra utgå.
Men af Wederlagen blifwa rägarne nu som tilförline innehål-
ne. Och skola Bisloparne och Superintendenter e med
Consistorierne hafva Inspection på samma Domkyrklos-
tunnor / så wäl som alla andra Domkyrkians handlingar / samt
inkomster och utgifter / at the wäl blifwa anslagde / och låta
Eysmannen för them åhrl. göra en richtig rakenslap / then i
Consistorio inläggas / öfverfes och förvaras skäl ; Men
Originaler insändes til Lands-Contoiret, och i öfrigt för-
sares

fares härmtd efter Landshöfdinge Instruktionen. Hwad i
öfrigt Preste-Tijonden widkommer/ then skal uni alla Landsors-
ter af enom och androm/ som wederbör/ orwagerl. utgöras/
ester then ordning och Riksdags-Beslut/ som gjordt och stade-
gat är åhr 1638/ eller och efter het bruf/ som speciale Bref es-
ter orternas bestäffenhet kunna medgivwa/ och af hemmanen
utgöras bör/ efter wiss Tijonde sätning/ som antingen reda
stadgad är/ eller här efter lagligen stadgas kan. Och på het all
ting desto riktigare med samma Konungs- och Preste-Tijondes
utgörande och infördande må tilgå/ så skal Presterskapet och
Consistoriis vara esterlätit/ at hafwa på ett behörligt och be-
gynnsligt sätt/ genom sina utsökade/ therpå ett räktmäte
och lagligt upseende/ at Øf och Cronan/ såsom och them
hjelstroom/ må bemålta Tijonde reträdigt och tibigt blißwa ut-
giord och lefvererad. Skolandes Landshöfdingarne och Cro-
no-Betienterne ei vara tillåteligt/ at tilegna sig någon dis-
position öfver Academiers, Gymnasiers, Scholars och
Hospitalers Kyrkio-herbergen/ som them enstlylt förlanté dro/ och
hvarutinnan inge andre Stater del ega/ ei heller öfver
Kyrkiornas Win- och Byggnings-sid/ Presterskapets Tijon-
de/ Wederlag och Underhålls-Spannmål/ och them/ som het
samma är anslagit/ under namn af öfvermåis efterfrugande/
transporterande til andra Kyrkio-herbergen/ eller hwad elsest
föregitwas kan/något mehn och hinder i thez frja och oasförtada
vitagande tilfoga. Dertil med/ hwad penninge-ränta en
och annan kan vara tildelt/ antingen wid Academier, Gy-
mnasier, Scholar, Pastorater eller andra Kyrkio-tjenster/ then
skal then och tillstält blißwa efter then ordning och sätt/ som för
hetta stadgat är. Så skal och het underhåll/ som Umgdo-
men wid hvar och en Academia, Gymnasiūm och Schola, uti
hvarjehanda måtto åtniuto bör/ på intet upptänkeligt sätt för-
minskat/ utan snarare förbeträdt/ blißwa Wederbörande til-
stelt. Hwad Skåne/ Halland/ Blekingen och Bohus-lahn
widkommer/ så skal Presterskapet efter Freds-Fördraget och
Malm's

Malmö Recessen niuta och behålla under vanlig frihet theras
Preste-Gårdar/ Mensal-rättigheter och Annexer, med all frucht
och landgille/ samt stedsmål/ äcker och arbete af sådana Annexer
Hemman. Theslites skola the och niuta the inkomster och för-
mohner/ som the i kraft af förbemalte Freds-Fördrag och Malmö
Recess af älter hafst hafwo. Närstrandes Presterskapet sig i
Skåne och Halland uti uppord och inkomst utat sina åhörare
aldeles efter then Förfördning/ som uppå närvarande Riksdag
giord warde.

Til het Femte. Ingén skal hafwa macht eller sig
födrista/ at bortsäja eller til Skatte köpa några Kyrkio- eller Hos-
pitals/ Academiæ-Gymnasi -eller Scholæ-egor/ utan Cam-
mqr-Collegii, Dom-Capitels/ samt Wederbörandes weten-
skap och samtycke/ samt af sådant ster til myto och förbettring;
ei heller må någon them under någon praetext fländra/ grolja
eller ashenda/ eller derpå någon dom taga/ förän som faken är
gifwen Landshöfdingen och Capitel tillkanna/ och theras Full-
mächtige kunna til nästa Ting tilstedes komma/ när therom van-
sakas och dömas skal; efter som Sal. Konung GUSTAFS den
Förstes Bref daterat Stockholm den 26. Maji åhr 1538/ och
therå uti Örebro An. 1617. gifne Confirmation het widare ut-
trycker/ het man sig i sådana fall skal hafwa til rettelse. Eher
och någon twift om sådana egors återvinnande upkomma skulle/
tå bör Landshöfdingen tillika med en af Consistorio træda tilho-
pa/ och taga sig an samma egors lagliga förwoar/ så at hwarken
försiktning eller dom/ som them öveterligen ster/ må hafwa nä-
gon krafft; ei heller Kyrkioherden förbindas/ at swara til faken/
med mindre the förenämde/ eller then som iorden til Kyrkio- och
Prestebord kan hafwa gifvit/ och förtihskul eger theröfwer jus
patronatus, å stand/ som Lag förmår. Och hwad omkostnad i
sådana måhl användes/ then bör icke Presten/ utan Kyrkian eller
Sochnen/ draga lasten af; så framt icke Presten sief/ utan weder-
börandes weteskap och samtyckio/ sig i then twisten inveklas hafwer.

B

Til

Til thet Siette. Vi wele och unna och efterlata / til Församlingarnas och Gudstienstens wid macht hållande / the små Kyrkian tilhöriga hemman / som når vid Kyrkian äro belägna / och af Capellaner och Klockare altid för thetta / och ännu äro brukade och hafvade wordne/ fria för all Kronans besvär. Hwilkा små Hemman ingen skal hafva macht til at bortköpa under Frälse eller Skatte/ utan til Kyrko-tienarnes nobtorftiga uppehelle blifwa brukade. Och hvor några sådana små Hemman/ Corp eller Utfordar/ allare dan af en eller annan köpta woro ifrån Kyrkian/ så gifwes Församlingen härmel los och tillsänd / at gifwa köparen sina utlagda penningar igen/ och således inlösa Hemmanen tisbaka under besröda frihet.

Til thet Siunde. Så skola och alle Pastores i Städernes/ Scholae-Mestare och Capellaner/ samt Klockare/ varia af Städernes försörgde med bekvämliga publique hus och gårdar/ så wida the ei/ i mangel af sådana hus/ nutit penningehyror/ wid hwilken händelse the them och hädanefter skola lemnas. Sådana Embetes hus och gårdar/ sedan the äro lagligen bygde/ böra the/ som them bebo/ behörigen vårdar/ och icke låta them förföras eller af värdslöshet förfalla. Skola the byggas å myo/ eller förbettring therpå ske/ ålägger them/ som i Städernes boende/ och ei genom särskilda Privilegier therifrån frie äro/ therutti hafva del/ och thertil bidraga. Åliggandes thet Borgmestare och Råd/ at hålla hand theröfwer/ at sådana hus och gårdar ei förfalla. Hwad Biskops-gårdarne i Städernes beträffar/ så hafva the/ som af Kronans eller Kyrkiornas medel för åhr 1707. ta Kongl. Majts Bref thet förändrade/ äro underhållne/ hädanefter åhrligen til reparations-hielp af Domkyrko-Tunnan at undsäfa/ hwad them igenom särskilt Resolution nu eller framdeles tillagdt warden. Hwilket wederbörande Biskop til husens förbettring och bygnad anwender och beräknar/ samt står i ansvar/ om husen icke äro tisbörligen wid macht hållne; Och hwad til åhrlig reparation ei upgår/ förrvaras i Kyrkian til påkommande behof

hof af ny bygnad eller kostsamme förbettring. Men thet Bislops-Satn och Präbende-Hemman/ som ärö å Landet betagna/ måste af wederbörande Biskopar/ utan någon tilhelsp af publique medel/ blifwa underhållna. Med Lectorum Embetes-gårdar och publique hus i Städernes förliftrer efter förra manligheten å hvar ort. Och på thet Läro-Ständet sina Embeten desto bestre med större frucht och utan hinder någe kunnna företta/ så wele Vi hafva sic/ wa Biskops-/ Preste-/ och Läsemestare gårdarna/ såsom och Klockare-gårdarna i Städernes/ frislalade för gästning/ inqvartering/ vägrödning inom Stadsens mad och refning/ stackets uppsättning och wacht/ samt annat borgeligt besvär. Så Skola och Biskops-och Prestegårdarne/ samt Professorum och Lectorum Präbende- och Embetes-gårdar å Landet i så måtto vara frie/ at uti them inga allmänna Stämningar/ King/ Utskrifningar/ Mötten eller Munstringar hållas skola med mindre så är/ at bemålte wederbörande sielfwo thertil godvilligen bewilja och sådant efterlata. Icke heller skola bemålte Gårdar å Landet/ Capellans-Gårdar/ Stomner eller Klockarebord blifwa hafsvärade med dogtverken eller skuz-färdar/ inqvarteringer och extraordinarie gårdar til durch-marcher, utan therfore vara obefrörade och frislalade/ så wida icke någon allmän trengande nöd å färde är. Item, Skola och Capellaner/ jemväl och Klockare/ så wida thesse senare ei bebo något statilagd hemman/ vara lika som Kyrkioherden befriade ifrån Håradshöfdings- och Lagmans-peningar. Biskoparne och Superintendenterne skola och härmed vara anbesalte/ at hafva theruppå noga inseende/ at med Klockares antagande aldeles förhålles este Kyrkiolagen/ så at thertil inge andre personer komma måtte/ än sådana/ som kunnna brukas til at lära ungdomen i Sochnarna läsa och skrifwa/ på thet Sochnen må hafva af them thes mera gagn/ jemväl the minsta theremot någon mehra hielp til sitt underhåll.

Til thet Ottonde. Eftersom thet besvärliga krigs- wäsendet/ som Riket och Fäderneslandet en långan tid borit varit plågat med/ hafwer förrorsakat/ at Kyrkioherdarne å Landet hafva

hafwa måst wid Uthskrifningar / Affortningar / och endre Lengders upprättrande efter matlagen eller röktale / samt wid flera extraordinarie helspers utgiörande förfärdiga och utlefvenera Lengderna på sina Sochrenan och Ahorare; Så althenstund Presterkapet sig besvarat / at the therigenom icke allennast blifvo mycket förhindrade uti sina Embetens förrättande / utan och ofta råka uti owdnkap och wedervilja med sina Ahorare / och elseft thefbrutan måste undertiden thervid lida hårda och vrångwisa tiltahl; Förhenksul wele Vi hafwa them härefter icke allennast ifrån all Lengdeskrifning / utom Ejonde Lengderne / utan och ifrån then möda och olägenhet / som them til följe af Mantals-Commissarie-Instruktionen härtill ålegat hafwer / nådigst friskallade / så at them hddanefter ei skal åliggia / sig wid Mantalskrifningarne at insinna / Lengderna upprätta / eller them samma underskrifwa / utan hafwa the allennast wid påfordran / til Montals-Commissariens efterrettelse / antingen Kyckio-Boken eller ett Extract therutur at utgisva; Och sasom Presterkapet hafwa altid trågit anhällit / thet the nu och i framtiden måtte blifwa förfontte för Knechte-Båtsmanshåll och utskrifning : ty hafwe Vi thetta theras underdåliga / idlesamma anhållande tagit i nådig consideration, och Os härpå sälunda förklarat / at Biskopar / Academiz-Gymnasi och Scholæ-Betienter / samt Kyrkioherdarne med sina Capellener och Klockare skal härefter och altid blifwa förfontte och befriade ifrån all utskrifning och rotering / för siefwa Presterborden / Præbende-Hemman / Capellans / och Klockare-Stomnerne / som härtil aro rote-frie / och icke indelte / ei eller stått uti utskrifning på the orter / then utskrifning brukelig år. Och wele Vi jemval hafwa the Capellener / som efter indelnings-verket stå uti rote för sina bostellen / i Nåder tillsfadt / at altid niuta en enda tjenstebeng fri för Soldat och Båtsman / allennast härunder icke förstas theras egne Skatte / eller Frelse-Hemman / som the anten kunnahafwa erfot eller til sig köpt.

Til thet Ejonde. Etersom någorstedes uti Riket under Presterborden finnas stora och widt-begrepna tilegor / som lig,

88

ga obrukade / til ingen Mans nycka / och kunnahafwa geras nyttiga; therfore på thet at Prestegårds-egorne måtte således upbrukskade warda; ty esteerläte Vi nådigst / at the Kyrkioherdar och Capellener / som lust och tilfelle ther till hafwa / må uppsättia Corp på Prestebords enskylta egor / doch med Församlingens wetkapp/ransakar och Tings-Rättens Vaga tilhånd / samt Landshöfdingens och Cammar-Collegii approbation, så at Presterbordet therigenom intet mén eller inträng i någon måtto tilfogas / eller slogen therigenom förodes. Samma Corp må sedan hafdas utan alt vidare besvar under Prästebords Privilegio, och så wida Presten thet med sin egen bekostnad upptagit / och sådant ei stedt af åboen emot wiha frihets-åhr / får then / som thet förl upptagit / thet behålla / uti sin lifstid / samt sedan Hustrun och Barnen thet så lenge niuta och besittia / til thes the af Successoren fådt all kostnaden efter Måtesmannas ordom återbetalt / hvarvid åhrliga myttan of Corpem emot omkostnaden jemnfas och skaligen beräknas skal / och i fall förberörde Successor, som them utlös / skulle genom döden afstå / förän han fådt skal för sin utlagda löhn / böra hans arfwingar tå niuta therfore / hwad billigt pröfwas kan / efter Församlingens bemedlande och afgörande them emellan.

Til thet Ejonde. Vi wele och af serdeles gunst och Nåde efterläta Presterkapet / samt Academiz-Gymnasi- och Scholæ-Betiente / i Städerna / sina Lagfängna / erfa / köpta och bygda gårdar / med sine egor och lägenheter i åker / eng / hagar / trågårdar / humblegårdar och fählgårds-comter / som inom Stadsens Jurisdiction aro belägna / fria för all borgerlig besroå och tunga / chwad namn thet hafwa kan / så lenge the siefwe eller theras Enkor och omyndige barn efter them samma theras egna gårdar besittia / och icke någon borgerlig näring eller handtering drifwa; i hvoilken senare handelse the måtte undergå några emot theras handtering svarande onera realia til Stadsens bästa / ther handelen drifves. Men så snart någon annan sätter sig theri at bo / och anten under borgerkapet hörer / eller någon borgerlig näring drifwer och idkar / then skal under berördha frihet intet vara begripen / utan

B 3

utan borgerslig befvär undergifstven. Och ther så är / at någon Prest åstundar köpa egendom eller bygga sig hus eller gård uti the Städer / ther Academier, Gymnasier eller goda Scholar åro / för sina Barns uppturhelse null/ eller och sina Hustrurs Enkio- stånd / Mal thet honom icke förvägras / utan skola slite vara un- der osvanbemålte frihet förståndne / så wida the icke inlåta sig i någon borgerslig näring / Staden til Präjudicium, dock funna så väl the före som the senare innehäftsare och egare af sådana hus och lägenheter / ther the osrie åro / icke undandraga sig at betala til Staden Tontören / och then så fallade wret-eller jord-skatten / samt göra brandwacht ; Kommandes med wagg- rödning inom Stadens district at förhållas efter wanligheten. Hvar och nå- gre Prestemän / anten i Städer eller i Landet boendes / af hward condition the och vara funna / och til then formögenhet komme åro / at the en Skattgård anten få erfvा / förverfva eller sig tilhandla funna / ta skal ingen vara tillåtit at köpa af Øf och Cronan bemålte gård under Frelse / eller donations och förla- nings-wiss under sig förverfva / utan Skatte-eganden siefi så then oqwald för wanliga uskylder behålla och besittia. Hward Säteri och Frälse-Goden angår / så har Presterskapet til theras egande och besittiande at niuta the formohner / som 27. s. i Rid- derskapets och Adelens Privileger innehålla / om hvilka samte- ge Ständen sig nu vid Ritsdagen förenat / sälunda som Wi them confirmérat haswē.

Til thet Ellofste. Ther och någon Preste-Enkia / hvilkens Man något länge tient och sig meriterad gjordt hade / befunne sig efter sin Mans död uti sådan olägenhet och fattigt til- stånd / at hon ringa medel hade / at försörga sig och sina barn med uti sitt Enkiostånd / utan nödgades at söksia Øf och Cronan om någon hielp / ta wele Wi / ther elseft Dükens Stat så medgivva han / finnas benägne / at komma henne ihog med något til hielp och wederqweckesse. Såsom Wi och i Nåder stadsfaste the förlänin- gar / som them blifvit föruntre / antingen af Crono Qionde eller medelst bewillningar af Presterskapet och Kyrckiorne / öfwer hvil- lets

fets ufdelande Consistorierne böra hafta uppsicht; dock uti Skå- ne / Halland / Blekinge och Bohus Län / Patrono, ther jus patronatus är / theß rätt förhållen.

Til thet Tolffte. Om någon Bislop / Superin- tendens, Doctor Theologiae, eller elseft någon annan wäl- meriterad Man wore / som lenge hade warit brukad wid Acade- mien och andra fornäma tienster / och sitt Embete wäl och troli- gen förestadt / then samme wele Wi och altid hafta uti en nådig ihugkommele / och låta honom uti en och annan måtto werkel. änuta Wår Konungliga Nåde / enar Wi therom på behörigt sätt fölste warda. Elseft tillåte Wi Nådigst alla våra Bisopar och Superintendenter i gemen / at the mäge niuta och bruка the- ras retta Bislops-Sätten / så och enskylda Embetes-Gårdar / med theras rätta och tillhåndande egor / så å Landet som i Städerna / un- der wanlig Frejes frihet och wilkor.

Til thet Treffonde. Wi wele och Nådigst efterläta alla Preste-Läsemestare och Scholæ-Betienters Enklor med sina egna så och then dödas omhindiga och osvörbürgda barn sig til trost och uppehälle at få niuta och behålla efter theras Mans affall ett Nåde-Åhr / efter gammal plägsed / så framt the elseft förmå imed- lerid försörja Gäller och Dienstene med en flickelig Man / som then framlednas Embete vstraffeligen förestå kan på bemålte warande Nåde-Åhr / såsom och Prestegården wid sina egor försvarl. wid macht hålla. Och skal Futureus Successor intet förr tillträda så- dant ledigt Gäll / eller Enkan til förfäng och bedröfvelse i Prestes- gården med sitt bohag inflycta / än bemålte Nåde-Åhr helt förfu- tit år. Elseft skal och vara efterlätit / at Preste-Enklorne uti ars- flisstet efer sinna Män mäge dela godset / löst och fast / chworeft thet är belägit / efter StadsLag / så at Hustrun tager halvpars- ten emot barnen / och Dotter så godan Lott som Son / Syster som Broder / efter som sädant för thetta gemenl. så practicerat, och af Sal. Konung JOHAN An. 1569. bewilrat och confir- merat gr. Men om ja hände / at hon efter sin Mans död gifvir sig

sig uti förbracteligt echtenslap / genom hvilket hennes afledna Mans efterlefe förmögenhet kan förlösas / och hon med barnen haftva förbract / få niuter Entian sin gistoratt efter Lands-Lag / men barnen sins emellan efter Stads-Lag.

Til thet Fjortonde. Ester Lag och förra Resolutioner erachte Wi Hålligt och Nådigst bewisse / at cho som Span nemål uti Kyrkio-Herbergen af Os och Cronan til Bon och underhåll bekommit haftver / och then härefter niuter / skal haftva macht / at låta Aboerne / som samma Kyrkio-Tijonde utgöra / föra then til en eller annan ort inom Lagfagun / anten til nästa köpstad / eller hvart häilst thet fäller honom bequemligast / som spannemålen tillkommer. Och skola the vara skyldige / så wal för Kyrkio-Tijonde som andra utlagor / at gifwa och betala Port-Tullen / när then genom någon Tull föres / men eljest intet. Men i Skåne / Halland / Blekinge / och Bohus Län förbiswer uti oswapda mahl efter gammal wanlighet.

Til thet Femtonde. Med Kyrkio-Disciplinen och andra Ceremonier i Församlingarna förbiswer efter 1686 åhrs Kyrkio-Lag och Handboken / warandes Wi i Nåder benägne / at låta them efter Stendernas godfinnande sörmeras och förbetrags. Men imedertid stände ingen Lärare eller Ahödrare / hvarken i Städerna eller å Landet / fritt / theruti at göra eller tillåta någon förändring efter egen godtyckio.

Til thet Sextonde. Och emedan Bistoparnes och Consistorialium åhåga enkannerligen bør vara / huru alle Församlingar uti theras ombettroddé Stift möge kunna besättas med flickelige / vällärde och gudfruchtige Prestman; Så skola the och haftva macht / at rett uidela / efter lärdom / ålder och förtiust / samt Embetes-gäfvor och dygde-lefwerne / Beneficia Ecclesiastica uti hvarat och ett Stift / såsom för 1680. warit haftver. Dock at all ting sker ordentligen med Församlingens frivilliga wal / confens

349

consens och goda noje / så at ingen / som therutinman bør vara interesserad, blifwer förbigången och utesluten. Förbehållandes Os likwäl dispositionen osver regale Gällen / samt Patrono thes tillståndiga rätt uti the Sochnar / hvareft han eger eller ega får Jus Patronatus, efter hvareje Landsorts bestaffenhet.

Til thet Siuttonde. Ther någon Prestman funnes / som sin Biskop och Consistorium förachtade eller förbiginge / och icke ordentligen sökte sin Promotion til något Embete och Lägenhet af sin Biskop och Förmän / utan om Promotorial anhåller och ororoar Höga Östwerheten och andra förndina Stands-personer / hvilke hvarken å Embetes wegnar eller såsom Patroni, eller Församlingens Ledamöter / til theras besordran ega rett at bidraga / then må citeras, stellas til förhör / och / efter som hans brott varo kan / plichta och til lydno hållas / som Kyrkio-Lagen innehåller. Och skal thet altid wal och noga i acht tagas / uti alla Stift / at icke någon mindre lärde Person / och af ringare merit och flickelighet / i en tienst eller annan / blifwer them föredragen / som lärda och flickeliga åro / samt bettre en lägenhet förtient haftva. Hvilket alt af theras gjorde och neverlagde prof och lefwerne affagas och domas bør.

Til thet Aldertonde. Anbelangandes thet rettighet / som Wi wele haftva Os förbehållen / at benåda någon lärde och välförtient Prestman med ett eller annat regal Giäll / så wele Wi thermed haftva således hållit / at när något sådant Giäll i Riket / antingen i Städerna eller å Landet / blifwer ledigt / så skal Bistopen och Consistorium tit affända / at sig ther höra låta / ndgra flickliga och välförtienta Prestman / hvilke för theras Embetes-gäfvor / lefwerne och välförhållande kunna wara besödning wärdige. Af thessa eller andra Personer / om hvilkas flickelighet och lefwerne Församlingen underrättad är / utvällia Församlingens Ledamöter / uti Probstens närväro / trenne / til hvilka the haftva sörsta förtroendet / at lemna them sin Siciavård. Uti thetta wahlet bora häilst the / som tienar vid Academier, Gymnasier och Scholar, så och vid Vår Häf-

C

och

och Krigs-Stat, jemväl flickelige och wälförtiente Capellane, ihug' ommas. Sedan således Församlingen gjordt ett enhålligt wahl af trenne thertil utsedde Personer, sändes theras vocation Consistorio tilhanda, då Consistorium fungis Landshöfdingen, hvilka Personer sär wäl Consistorium som Församlingen fastlit uppå, och til Os Församlingens vocation in originali skjinte sina påminnelser och underdåiga förslag infänder; hvarefter Wi antingen en af the förestagne, eller then Wi elsest finne thertil flickelig och tjenlig vara i anseende til Wår vid regale Giäll egande rett, förordna och tillsettia wilje.

Til thet Nittonde. Efter och många uti högre och nedrigare Stånd vid thenna tiden hålla och försörja egna Prestmän, och hertil dags något oordenteligen thermed är tilgångit: Sädant nu at förekomma, så stola Biskoparne och Consistorierne härefterut icke lätteligen och utan åtskildnad förordna Prester at hvor och en, som thet begärar, utan för wichtiga och högnödiga orsakers skull, och i synnerhet til theras behof, som til hög ålder komme och i sjuftig lägenhet staddé dro, tå och vocation bör förut i Consistorio krissteligen upprisas, jemte thet emellan verderbörande slutna Contract. Thesse Prester stola icke Ordinario Ministerio, (ther the Herrar och Fruer, hvilka the med predikan de betina, boendes åro,) låta brukta sitt Embete til mehreller förfang, uti theras lagliga upbörd och inkonst: Blifwoen någon thermed beslagen, må han efter sin brott therföre tilbörsligen straffas. Ei heller må Herren och Fruen för sin ålder eller sjuftiga lägenhets skull afhålla sitt hussfolk, tienare och bönder, ifrån then almnenna Kyklogangen, tå then se bör. Och stola samme Prester vara under sin Biskops och Consistorii, ther the ordinerade dro, så som och theras samt Präpositi, ther the staddé dro, Inspection, bewisandes hem tilbörlig höfsmärt och lydno, komma, ther så behöfves, och the utan laga förfall åro, på Biskopens kallelse til honom, såsom ock, så wida som se bör och skäligt prövas, sela sin promotion, ther the ordinerade åro.

Til

Til thet Tiugunde. Efter som ock många private Hus predikningar och Kyrko-Ceremonier förvorsaka en stor oordning, och göra folket säkert och sielfsvördigt, föda af sig Guds ords och Prediks Embetets förbräkt och misvärdning: Ty wele Wi härmel alstrarligen h'wa påbudit, at chwarest Ridderflaspet och andre uti Riket bo, och icke något Lag, och skäligt hinder kunna hafrwa at förebära, stola the på the tider, som Gudstiens sten hållas, anten uti theras egna Socknkyrkior eller på andra orter, ther the kunna staddé vara, komma med sina tienare och husfolk tillstedes uti Guds Hus och HErrans Tempel, och thersammastades gudeligen, androm til exempel, göra sina böner och gudstjenst, enkanterligen thersammastedes lida döpa sina barn, och begå HErrans Nattpward uti Församlingens närvaro och åsyn, på thet all hertil förfwad vordning må therigenom blifwa afhulpen. Men hvor nödsall är, eller andre skälige orsaker, ther måtte man altid lempa sig efter tiden, såsom i Kyrko-Ordnningen är utfordt.

Til thet Tiuguförsta. Ingen af Våra Undersätare i Riket, högre eller lägre, skal understå sig at legga sina Barn dar, en eller flera, ifrån then ena Socknkyrkan, ut the af ålder hyd, och legat hafrwa, til then andra. Ei heller må någon i thet ena Stiftet trängia the thersammastedes ordinerade Prester, i högre eller mindre grad, in på et annat Stift, ther the hwarfen åro födde eller ordinerade, utan til bettre Nilsmessa och riktighet stola Stiftets barn heldst och framför andra, hvor efter lärdom, merit och lefwerne, blifwa försorgde. Dock at ei någon annan wälförtient och wäl-meriterad, fast an ei i Stiftet född eller ordinerad, aldeles uteslutes, efter som Wi Os och them, som Jus Patronatus ega, så wäl som Församlingarne, all rett och frihet i thet mählet wele hafrwa förbehållen.

Til thet Tiugundra. Wi wele och härmel tas ja hela Clericiet uti Vårt Konungliga hagn och försvar, så at

E. 2

then / som en Prestman antingen uti Embetet / eller för thes Embetes verkeliga förettnings skull / någon spott och wanåhra tilfögar / eller med hot och injurier , samt hugg och slag / öfverfalter / stal efter hvor och en saks bestaffenhet och omständighet undergå / antingen thet straff / som thet zt. Cap. Kon. B. L. L. förmår / eller andra Laga Stadgar och Förordningar / hvilka til hvar och ett mål pröfwas lempeliga / innehålla.

Til thet Tiugutredie. Så skal och åhrigen vid Philippi Jacobi och Michaëlis tid / jemväl thes utom / encr så omtreng kan / eller Församlingen thet begärar / Presterskapet på Landshyden / med theras råd som wederbor / och efter öfverenskommande med the fleste om terminen , samt föregången på hysning otta eller fioron dagar förut (så framt någon ort ikke med specialt Privilegio häremot förfedd woro) hafwa macht at hålla allmanneliga Söknstemmor uti sina Söknstugur eller wanliga ställen ; hvareft alle Söknmännerne / utan någon endstyllan / och med all talans förlust / om någon utan Laga förfall uteblifwer / bbra på then utsatta terminen komma tillsammans / och ther sammanstedes / sedan Kyrkioherden förestelt Kyrkiens angelägenheter och hvad til Kyrkio-Disciplinen hörer / rådstå och bestella om Kyrkiones införmst och räkenlap / hvilken richtig och verifierad af Kyrkioherden och Kyrkiowårdarne hållas / och vid åhrets ånda slutet vara bbr / samt / sedan then af Söknmännerne så blifvit uti allmän Söknstemma öfversedd och erkänd / til wederborande Probstis och Biskops / eller ther / så omtränger och nödigt finnes / Landshöfdingens vidare efterfrågan / så väl som medlen / i Kyrkiones lista eller ejest behörigen förvaras ; hvar til try läs och nycklar vara skola / af hvilka Kyrkioherden altid skal hafwa en i sitt förvar / Kyrkiowårdarne then andra / och then tre die någon annan flicklig Man / som Församlingen ther til uttakmner. I samma Söknstemma skal och handlas om Kyrkiones och Prestegårdens byggnad och flera enskilda ceeconomiska mål och angelägenheter / som Kyrkioherden eller Församlingen hafwa at föredraga / Församlingens farfvar och beställningar angående.

Engt

Enr och sådana måhl förefalla / som icke är uti Lagen med någo utsatt straff egentligen ansette / eller så grofwe / at the anteligen bbra Dor-larens utslag hemstellas / såsom hvarje handa ogudachtighet i husen / samt förgelje och försunmelse i Gudstiensten / så tillate Wi i Nader / at Kyrkioherden med någre af the förmåste uti Församlingen och Kyrkiones Sextmän möge uti Söknstufwun sammantreda / och sätta obetänksamma Persohner theras elaka förhållande förestella / jemväl / ther sådana thermed ei astå / at ta öfverlegga saken / satit sedan låta then wanartige en eller flera Söndagar af Kyrkio-wachtaren / med wederborande Låns- Fierdings- eller Sextmans tilhelyp / uti Stocken / utan för Kyrkiohödören sättia / eller ock / som omständigheterne pröfwas kunnas med arbete til Kyrkian eller penningeböter / såsom then sidsta warnings- graden , belägga. Men ther en sådan anta skulle uti thes wanart och ondsto framhärrda / så låta saken i sitt foro angiswa. Skulle Crono-Betinterne ei reckia Presterskapet härutinnan handen / så åligger Landshöfdingen at hålla them ther til. Ehenna Söknstufwou skal wara ett priviligerat rum / sijer Sökn-Presten eller the ther tilstedes marande Församlingens Äldste och Föreständare ther någon smalek och wåldsamhet / ware hanemannen förfallen til arbitralet straff efter omständigheterna. Kommer och någon bråd sijlnad androm emellan / ware alt dubbelt räknat och straffat. Uti Staderne / ther antingen Kyrkios Råd eller Söknstemma hållas / förfares thermed efter wanligheten / eller på thet sätt som förberört är. Skolandes Kyrkiowårdarne och Sextmännerne å Landet med Församlingens samråd / lika som Kyrkios Råden och Föreständarne i Staderne / med Kyrkioherdens och Magistratens wetlap och öfverenskommande / utvecklas och tillstekas. Therest någon eger / eller ega fär / Jus Patronatus , förfalswer uti öfwanbemalte mål efter thes förförvade rett och gammal plägsed.

Til thet Tiugufierde. Så skal och ingen hafwa macht / til at innama / mindre fångla och wåldsföra / eller och

E;

til lif och gods antasta någon Prestman / som icke genast på färsta gärning gripes / förran han til någon grof misgärning lagligen skyldig besunnen och öfvertrygd är / eller wederbörande Domare eller Executor prövar safen vara af sådan bestaffenhet / at han om thes Personh bör giöra sig försäkrad; Dock / förran hans sak af verldslig Domare företages / skal sådant fungoras Bislopen och Consistorio, som tå hafwa at förordna en Fullmechtig / at vara tillstades vid safens ransakande i verldslig foro, och göra vid Processen i samma sak the påminnelser / som & Consistorii vägnar kunna prövas nödiga / och jemväl sedermehra gifwa Bislopen och Consistorio om then brottsligas förhållande all nödig kunslap. Skulle beröre Fullmechtig / ther communication i rettan tid stedd är / sig antå ei insella / bör safen likasult företagas och afdömas. Sammales des skola och Studenter, Gymnasister och Diekner / vara sitt ordinarie och härtil brucliga rett vid Academier, Gymnasiar och Scholar, undergifne / och icke mot skal dragas therifrån.

Til thet Tiugusemte. Wi vele och härmed hafva alla Våra Bislopar och Superintendenter, samt meniga Presterkapet / såsom ett särskilt ständ i Riket / confermerat vid theras vanliga Sätten uti alla Iolenne Mötten och Samqwer / eftersom the them uti the nästframsarne Komungars tid haft och åniuitit hafwa / så at ingen skal hafwa macht / them therutinnan något præjudicium tilfoga.

Til thet Tiugusiette. Skal Presterkapet vara therom försäkrat / at / såsom Vi gärna se uti gemen Landsens ungdoms welfärd och framsteg / så vele Vi / när theras Söner beslita sig om åhra och dygd / och blifwa dugelige at beklada några Embeten / at hvor och en af them skal hafwa til at wenta och niuta befördring / eftersom han genom sin wälalanlagde tid uti losliga Studier och Exercitier sig stielig och capabel gjord
haf

hafver / på det sett och vis / som Regerings-Formens 46. §. innehåller och förmår.

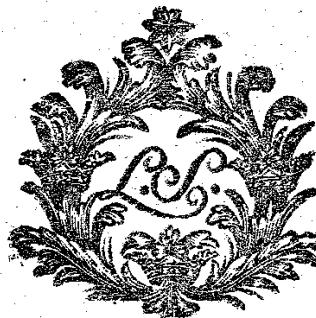
Til thet Tiugusimnde. Loswe Wi ock / at wilja hålla samteliga Presterkapet vid Sweriges Lag och Rett / och them vid alt thetta förestretna Nådigt handhafva och beskydda / eftersom Vi härmed biude och befalle Vår Öfvers Stäthållare i Stockholm / Landshöfdingar, Borgmästare och Råd i Städerna / samt Besällningsmän å Landet / och alla andra som wederbör / at the o Våra wegnar hålla hand öfver alt thetta öfwanbemålte; icke tillständandes / at Bisloparne och Presterkapet / hwarfen i gemen eller någon i synnerhet / må tilfogas häremot något försäng / sidwördnad / öfverväld eller orätt / uti sina Embeten / hus / egor och inkomster / utan at alt / hvad thessa theras wälfängna Privilegier innehållas / anses såsom en Lag / hwarefter vid alla tilfellen bör dömas och exequeras, besvärandes them ock eljest uti all billigmåtto / när så behövtes / och the therom sökte warda / alt stäligt bistånd. I synnerhet / när visitationer hållas af Bisloparne / Superintendenterne och Probsterne uti Församlingarne / tå böra så väl the högre som the nedrige Stånds-Persohner komma tillstedes / och med sin myndighet theras Embete styrka / och them uti sitt losliga förfärvande handen reckia / och til en rettmättig execution på thet / som ofhandlas / förhielpa.

Til thet Tiugusonconde. Såsom Vi nu härmed hafwa lätit se och påstina Vår Nådiga bendgenhet och ymnest emor Prediko-Embete och thet Andeliga Ständet; så skola och saintige Presterkapet vara skyldige / at låta sig troligent wärda om Guds Församlings wälfärd / och theras Embete med ett Christeligt nit utsöra / gorandes sitt til / at förtaga syrden / låta sin åhåga vara / at med alla safer må ordentligen och stieligen tilgå; sielse föra ett gudeligt / mychtigt och beskedeligt lefverwe / beslita sig om rolighet och enighet; gåendes sielse androm före

före/ så i lefverne som i lärdom/ med goda exemplar; bewisan-
des Os och Sveriges Krono all trohet och reträdighet / så ock
förelommades hos sina Ahörare alt mif förstånd / orolighet och
wrångwisa meningar / så at all ting kan lända til Guds Namns
ahro / Hörsamlingens upbyggelse / och ett roligt tilstānd i Dij
ket / hwilket Vi med all Konglig Nåde emot hem samt och
synnerlig altid wele erkänna.

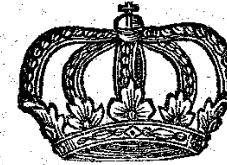
Til yttermera wifso hafwe Vi thetta Privile-
gium med egen hand underskriftit / och Wårt och
Riksens stora Secrets witterliga underhångande be-
kräftat. Gifvit i Stockholm/ then Sextonde Dag/
uti Octobris Månad / Åhr efter Christi Börd Ett
Tusende Siuhundrade Tiugunde Tredie.

FRIEDRICH.

Ytterligare
REGLEMNTE,
för
Riksens Ständers
CONTOIR,
Gifvit
på
Riks-Sagen

I STOCKHOLM, den 16. October. Ao. 1723.

Cum Gratia' & Privilegio S:æ R:æ Maj:is.

I STOCKHOLM, uti det Kongl. Tryckeriet upplagd

Hos JOH. HENR. WERNER,
Directeur öfwer alla Tryckerien i Riket.